

KIRÁLYSÁG?

IRTA: FATHER HORVÁTH JENŐ OLIVÉR Welland, Ont.

Igen az. Október 30-ika Krisztus Király ünnepe. Manapság, midőn a fenti jelentős szavakat leírom, önkénytelenül megtorpanok egy pillanatra. Miért? Mert manapság a királyok uralma a bizonytalanság, míg a szellemi királyság az egyedüli biztos támpont. Míg a földi királyok koronája fénylő arany, addig a dönhetetlen királyság koronája, a tövis. És a tövisel koronázott isteni király egyeduralmának meg nem ismeréséből és el nem fogadásából származnak a mai élet problémái is.

Dármelyik ország termelte sajtót, újságot veszem a kezembe, mindegyikből ama sarkalatos kijelentés nyer beigazolást, hogy a mai gondolkodásnak központja a gazdasági élet új átteremtése és a társadalom megmentése.

Kérnem; hát igaz ez? Tény a valóság. És miért? Mert a gazdasági élet terhe, gondja ráfagyott úgy az emberekre, mint az ómos eső a fákra. Roskadóznak nemcsak az ipari nagy vállalatok, hanem szakadnak és törnek össze a nemzet pillérei, a családok. Terhelt és kimerült a tömeg, mint az, amelyet Jézus megszánt a pusztában. Szenved és nyugtalan az emberiség. Vár valamit és rimánkodva könyörög szabadító után s tőle akarja remélni az új utat. Az egyik kívánja, mert tőle reméli majd meg biztosítva látni a mindennapi betevő fehér falatot, a másik pedig fél tőle, hogy a tőkéje kibebbedést fog szenvedni. De gondol, valamit reá mindenki. Akár reggel, dében és este, többet, mint minden egyébre.

Hogy állunk mi ezzel a várással szemben? Hogy áll az, akit manapság is fehér terített asztal vár otthon és ma sem éri az élet gondját? És hogy áll az, akinek sok és vékony szeletrre kell vágni a kenyeret, amely véletlenül talán most éppen van, de másoknak sokszor még kenyerük sincs. Az egyik rendet vár és biztonságot, az élet és a vagyon, az öröm és munka, a jelen és jövő számára. Az más vár, mint ami van. Akármint, csak más legyen a mainál. Halált vagy életet. Valamit, ami nem folytatása a mai gyötremnek és reménytelenségnek. Várja epedő szívvel a levételt a gondok kinpajzáról és az elindítást egy új gazdasági rendbe, amely neki is hoz valamit, a munka gyötrelmének és a gond felhőjén kívül. Mi lehet ez az új gazdasági rend?

A Krisztus alkotmányán felépülő, sarkalatos igazság megvalósítása, "igazságosság": "Add meg a munkásnak a jogos megilletést és órábért, hogy egészséges magántulajdonnal rendelkezhesen". Avagy bekövetkezik ennek tagadása és ellenkezője; a vagyonközösség?

Lehet erről is szó? Kell-e még ettől is félni? Nem csupán rémes álom-e a mai kulturális közepete az orszországi állapot? S onnét átvivő kór. Ki feleljen? Én? Felesleges. A sorozatos munkanélküliség kérelme mind megannyi égbekiáltás a megilletés lehetőségéért.

Milyen magvetésből keltek ezek ki? Ki lazítja folyton a mélység szikláját, hogy a megbomlott egyensúly megremegtesse a földet. Mi döngött állandóan a mai gazdasági rendnek kapuit és mi feszíti a társadalom erezeit? Gazdasági vagy politikai erő? Le lehet-e kötni? Le lehet-e gyűrti, összetörni vagy szétzúzni? Vagy talán meg lehet szelidíteni, meg lehet vele aludni és kiegyezni? Szálljunk-e harcra ellene? Van-e menekülő elője? Hiszen már zug, mint a Nagara árja a szomszédságunkban, és elsötétíti az eget, mint a téli fergeteg és fojtóvá teszi a levegőt, mint a száharal szél? A barométer sülyed, jelzi a vést, a földindulást. Nyugtalanító érzés reszket a lelkekben, mint a levegőben, mikor az első villám elsuhan a tetők felett.

A POLENTA

IRTA: SOÓS ISTVAN

Dóri Jóska ott született a Hanság szélén abban a kis faluban, ahonnan a rábaközi kőművesek szoktak kikerülni. Én-nélfogva nem csoda, ha ő is ezt a tisztas ipart vallotta a magánéval legálább addig, míg a világháború kitörtével Ferenc József monderját rá nem huzták és le nem vitték őt az olasz frontra, azt sem kérdezve, hogy tetszik-e neki vagy sem. Ott töltött azután kicsi híján három esztendő, amely hosszú idő alatt különféle furfangos katonai csínyeken, hadi kalandokon esett keresztül, melyek közbe agyafurt találatokká váltak sokszor igen jó szolgálatot tett neki. Így a következőben is, melyet nagyobb hitelesség okából hadd mondjon el ő maga a saját szavaival:

— Ugy Mindenszentek táján, mikor az Isonzó mentén már hónapokon keresztül álltunk a sarat József főherceg apánk veszenylete alatt, a fránya olaszokkal szemben, alig ötszáz lépésnyire az ő hadi állásaitól. Egy hétfőről kedde virradó éjjel rám került a sor, hogy egy meg lehetően veszélyes heggyomon öt órán át álljak. Hogy az ilyesmii nem ment holmi nyaralás szanában, azt el lehet gondolni, kivált mikor még különféle nehezítő körülmények is hozzájárultak ahhoz, hogy az őrtálmást a szegény bakának megkeresítsék.

— Először is akkoriban meg lehetős vékonyan mérték a me-násait, másodsor pedig ki tud-

ná megmondani mi okból, az aznap vacsora teljesen elmaradt, holott engem, hogy három-másával jöjjön a baj, valóságos farkaséhség gyötört. Szegény üres gyomrom úgy korrogott, csikorgott, mint mikor a malomban már fél nap óta lejárt a garat. Hozzá még az eső csak-egy ömlött, mintha azt akarta volna megelőzni, hogy az Adriai tenger ki ne száradjon. Hogy aztán ilyen körülmények között nem sok kedvem volt dalolgatni, hát "nemán álltam egymagamban sötét éjszakában".

— Mivel pedig, mint mondanivaló szokás "éhes disznó makkal álmodik" télen unalmamban nem ugyan — mint hajdan a zsidók a pusztában, az egyiptomi busos fazekakra, hanem inkább azokra a szentgáli bogyós fazekakra gondoltam, amelyekben odahaza a Rábaközben ilyenkor tájt a jóillatú töpörtyüs kása szokott főgni.

— Az e fajta gondolatokat persze jóérzésben az Olaszország akarom mondani az olasz hadállások felől felém áradó étel-illat idézte elő és fokozta egy-két magasabba. Teringette — gondoltam magamban, ezek a makarónirágó olaszok talán éppen az én bosszantásomra, valahonnan disznót kerithettek és azon lakmároznak, vagy talán a törpe kis királyuk érkezett hozzájuk látogatába, s annak a tiszteletére dárúdóznak ilyen étvágy ingerő ételekkel. Ugy értem ugyan, mintha az egyik percben farsangi fánk, a másikban frissen sült kenyér, a harmadikban pedig valami jóféle borjupörkölt illata csiklandozná az orromat.

Felteszem a kérdést, hát miért van baj az emberiséggel? Hiszen állam, törvényhozás, gyár, bank, mezőgazdaság, ipar, kereskedelem, könyv- és törvénytarak, az egész gazdasági és kulturális berendezkedés, a gépek és kalapácsok dübörgően harosgják, hogy az emberiség boldogításán fáradoznak valamenyien? Nem érnek célt? És miért nem? Az emberiség boldogítására hivatott haladás hol tévesztette el az irányt? És ha el-tévesztette, hová visz az útja?

Hogy eltévesztette, arra megdönhetetlen bizonyíték a ma uralkodó depresszió, a mai nyomorúság. És miért van ez? Azért mert a közélet és a közélet tényezőinek szelleme homlokegyenest ellenkezik az isteni király alkotmányának egyik fő alap elvvel, mely így hangzik: "Szeressed felebarátodat, mint önmagadat". Világosabban: adj a főlöleges megilletésedől morzsát a nélkülöző nímsteleneknek. De ne morzsákat, hanem munkát, munkaalkalmat, hogy a mindennapi kenyerük és ruhájuk meg legyen.

Dármilyen vallásuk vagy gondolkodásuk legyenek, el kell ismernünk azt, hogy van felettünk egy felsőbb hatalom, melynek megszemélyesítője a tövisel megkoronázott isteni királyunk, kinek hatalma és uralma megdönhetetlen. Ez az isteni tövises király minden protekció nélkül fogja számba venni a földi hatalmasok tetteit.

Mi idegenben élő küzdő magyarok, ne csüggedjünk. Gondoljunk nemzeti imánk mély tartalmu szavaira:

"Balsors akit régen tép,
Hozz reá vig esztendőt,
Mégbühöndte már e nép a
Múltat s jövődöt."

Testvéreim! Emelt fővel, őseinktől örökölt nemes öntudattal álljunk a tövisel koronázott isteni királyunk elé. Az ő testvériséget, megértést kisugárzó szelleme megdönhetetlen és kivezet a szenvedés poklából. Ez a törhetetlen remény és bizodalom vésődjék mélyen szívünkbe s könnyebben várjuk a hajnal hasadását.

Beszélgessünk

GYAKORLATI KÉRDÉSEK

Gondoljunk. Semmi sem távolítja el egymástól úgy az embereket, mint az, amikor az egyik őszintén és lelkiismeretesen gondolkodik s a másik meg nem gondolkodik. A másik gondolkodás még rosszabb a téves gondolkodásnál, noha az utóbbi is elég rémséges. Nemcsak azok a herék, akik dolog-talanul, a mások fáradságos munkájá révén élnek, hanem azok is, akik nem akarnak gondolkodni. Egy ifju, akiből az apja embert kívánt faragni, pusztán csak azért beszérelte a felsőbb iskolai rendszer, mert abban az egy esztendőben, ami-dön egy felsőbb iskolán mint "kénszer" tanuló szerepelt, nem hagyták a tanárok az elméjét begyepesedni.

Általában az vélik, hogy a legkirívóbb pázarlások és mu-

lasztások a nyerstermények körüli történnek, midőn kávét, burgonyát a tengerbe vetnek, a gyümölcsöt el hagyják romlani, vagy amikor a disznóval buzát etetnek. Ilyesmiknek tényleg nem volna szabad megtörténni. És mégis a legszerencsétlenebb mulasztások akkor vannak, amikor nem gondolkodnak. Vajjon hány ember gondolkodik, de nem kénszerből, hanem örömmel, teljes igyekezettel, igénybe véve minden alkalmat? A he-lyes gondolkozás értékesebb kincs a gyémántnál. És talán van olyan ritka, mint az igazi, csiszolt gyémánt. Pedig nem így kellene lenni.

Olvasunk — jó dolgokat. Az emberi lélek egyik legértékesebb hivatása kiválasztani a "jót a rossztól". És erre nagyszé- rű alkalom nyílik az olvasmányok megválasztásában. Amig sok felől újból inykecsgető friss kenyér- és pörköltzsong ledgedeztet felém. Tovább nem tartóztatnám magamat; és nagy gyorsan elindultam az olaszok felé. Iránytű gyanánt az orrom szolgált, amely mind az öt érzé- keim között mindenkor a leg- jobb és legélesebb volt, izlésem és emésztő szerveimet kivéve. Az orrom pedig egyenesen oda vezetett, ahol az olaszok sü- pörtek, főztek. Oda azonban nem értem el olyan gyorsan, mint szerettem volna, mert a szememet ugyancsak nyitva kellett tartanom és a füleimet hegyeznem, hogy senki észre ne vegyen. Négykézláb mászva, ta- pogatva haladtam előre. Mint- egy fél óra múlva az orrom azt jelezte, hogy egész közel va- gyok ahhoz a helyhez, ahonnan a drága illat árad. Együttal hol mi halk beszélgetést is hallot- tam s tölem vagy három méter- nyire egy keskeny fénysávot vettem észre, mint mikor az as- tallóból a lámpa kiviágít.

— Az eső közben elállt, és én szép lassan és óvatosan csusztam a nedves fűvön tovább és tovább a viláosság felé. Egy- szer kétszer valamit megrecs- csent alattam, mint mikor az ág török, majd hirtelen azt vet- tem észre, hogy a viláosság a- lulról tör föléfel egy üregből, s éppen alattam. A teremburáját — hol vagyok én? — kérdez- tem magamtól miközben még egy pár arasznyira előbbre csusztam és egy ökölnagyságu nyíláson egy földalatti helyiség be kukantottam, mely szobá- nak is beillett volna.

A helyiség közepén holmi tá- borí tűz lobogott, fölötté egy

valami nincsen a napvilágon, addig nehez megtudni annak valódi értékét. A nyomtatott betű azonban elárul mindent, ha komolyan megfigyeljük. Tény leg csak azóta halad a civilizá- ció gyorsabb lendülettel, mióta az írást és az olvasást általá- nosan gyakorolják. S a civillizá- ció mindjárt finomabb s ne- mesebb tartalmat fog nyerni, mi- helyt a tömeg hajlandó kizá- rólagosan jó olvasmányokat gondolkodva olvasni. Ma so- kan még a "szükségest" "jó- nak" magyarázzák. Pedig még- is csak helyesebb a "jót" "szükségesnek" nyilvánítani.

Társalogjunk. Ebbe ám ne foglaljuk be a szenvedélyes, sze- mélyeskedő vitát, sem a fecse- gést, a szószaporítást, külön- köző nagyságot vagy akár a fi- togtató sopánkodást. Az igazi társalgás olyan, mint a tűkőr, amelyben az ember fölfejezi ön- magát. Igaz, különféle érzés-

ből áll az ember a tűkőr elé, de a legfigyelmreméltóbb törek- vés mégis az, amidőn valaki tsa- tában akar lenni önmagával. I- lyenkor a tűkőr csodálatos se- gítségét nyújt. A társalgósa- nak is a lényegesebb oldala az, amidőn megismerjük saját ma- nosan gyakorolják. S a civillizá- ció mindjárt finomabb s ne- mesebb tartalmat fog nyerni, mi- helyt a tömeg hajlandó kizá- rólagosan jó olvasmányokat gondolkodva olvasni. Ma so- kan még a "szükségest" "jó- nak" magyarázzák. Pedig még- is csak helyesebb a "jót" "szükségesnek" nyilvánítani.

Társalogjunk. Ebbe ám ne foglaljuk be a szenvedélyes, sze- mélyeskedő vitát, sem a fecse- gést, a szószaporítást, külön- köző nagyságot vagy akár a fi- togtató sopánkodást. Az igazi társalgás olyan, mint a tűkőr, amelyben az ember fölfejezi ön- magát. Igaz, különféle érzés-

szonyoknak

A KÁPOSZTA SAVANYÍTÁSA

A káposzta savanyítása a há- zi zöldség-konzerválás legnehe- zebb műveleté közé tartozik s hogy a savanyítás ne csak vé- letlenül, hanem minden esetben sikerüljön, a háziasszonynak a savanyítás céljával, helyes el- végzésével s kész savanyú ká- poszta megővésének alapfelté- teleivel is meg kell ismerkednie.

A káposzta savanyításának az a célja, hogy a legalult és letaposott káposzta sejtnevé- nek szénhidrátartalmából el- szaporodó tejsavat termeljenek, amely alkalmas körülmények között a káposztának egyéb el- rőszerveket révén beálló el- romlását, elrohadását egy ideig meg tudja akadályozni. A ká- poszta savanyodása, a tejsav s egyéb szerves savak, izanyagok stb. kialakulása, meglehetősen bonyolult folyamat. A legalult és letaposott káposzta sejtnevé- ve egyéb apró szervezetek, élesz- tők, penészek számára is ked- vező táplálótájt jelent. Csak

ezek életigényeinek némi ismer- retével tudjuk a savanyítást úgy vezetni, hogy a kívánatos apró szervezeteket gyorsabb szaporodásra serkentjük, a kár- tevőket lehetőleg visszaszorít- suk.

A helyes káposztasavanyítás egyik alapfeltétele, hogy meg- poseszta alakú és méretezésű e- dedény álljon rendelkezésünkre. Igen sok helyen helytelenül, a- lacsony, széles fakadákban sa- vanyítják a káposztát. A sava- nyodást intező tejsav általában nem kívánja a levegő jelenlé- tét, a káposzta romlásában sze- reptet játszó viszont nagyobb- részt levegőt kívánna. A szé- les, lapos edényben több levegő bejutásának nyitunk teret s ezáltal a káros apró szervez- tek fejlődésének kedvezünk. Nagy kádat helyett több kisebb kád a kívánatos, magas falal s aránylag kicsiny átmérővel.

Háztartási célra igen alkal- masak a kb. 3 láb magas, 1 láb átmérőjű fakádak, melyek kb.

120 font káposzta befogadásá- ra elegendők s facsavarral lej- zebb szorítható, likacsos fedő- lappal vannak ellátva. Az egész eastendőre szükséges káposzta- mennyiség kiszámításánál te- kintetbe kell venni, hogy a ká- poszta savanyítása meglehető- sen nagy anyagvesztéssel jár. Legcélszerűbb, ha kb. mégeggy- szor annyi káposztát savanyít- tunk be, mint amennyinek az egész éven át való elfogyasztá- sára számíthatunk.

A káposzta minősége is fon- tos. Vastagerecs, puhafogású, ső tétészű káposztából nem tu- dukunk szép és jó savanyított á- rut előállítani. Fehérszű, jól leérett, tehát cukorban is ga- dag, tömöttefű káposzta kivá- lasztása a célszerű. Némi utó- érés céljából nagyon helyes, ha a savanyításra szánt káposzta- fejeket száraz, melegebb helyen néhány napig halomba rakva, állni hagyjuk.

A káposzta legalulásaához úgy állítsuk be a gyalut, hogy a csikok ne legyenek túl széle- sek, hogy elegendő sejtnevé szl vároghasson ki belőlük. A ká- poszta legfelső fedőleveleit ter- mézetesen eltávolítottuk, a ma- gas cukortartalmu törzsét, azon- ban kár eldobni, finoman felsze- lve jó, ha bennmarad a gyalut káposzta között.

A káposzta befogadására szánt fakadakat, közvetlenül a használatbavétel előtt, szódás, forró vízzel alaposan ki kell su- rolni s utána forró vízzel több- ször ki kell öblíteni. Hasonló- képen tisztítandó meg a kád te- tejére teendő fedőlap s a sajto- lásban szereplő bunkó vagy csa- var is.

Minden font káposztára le- mérünk 1 ounce konyhasót s kezünk ügyébe készítünk izlés szerinti mennyiségű babérleve- let, borsot, kaprot, tormát vagy egyéb megszokott fűszert. A gyalut káposztát beletesszük a kádakba, rétegenként sőt és fenti fűszereket rakjuk közéje, majd midőn a kád megtelt, bun- kóval, facsavarral erősen össze- sajtoljuk.

A már elített káposzta további kezelését következő számunk- ban folytatjuk!

orromat. Bár csak elhozhat volna magammal a gázmaszko- mat, jött — bár elkésvé — a mentő gondolat. Két kézzel be- fogtam orromat, számat, de mind hiába, akár csak egy grá- nát, robbant kétszer egymás u- tá a tüsszentés: hápci—hápci.

De ugyanabban a pillanatban még más is történt. A tüsszen- tés közben testem súlya úgy megrendítette a gyenge alkot- mányt, hogy annak teteje re- csegeve ropogva szakadt be, én pedig, mint hajdan Habakuk próféta, hanyat homlok zuhan- tam le az oroslánverembe, a berzallériki csoportjának kellős közepébe.

— Madonna. Misericordia. Granata, granata — kiabálták a vitéz harcosok össze-vissza s pár pillanat alatt úgy szét re- bentek, akár egy vánkoss tolv a forgószélben. Tényleg azt gon- dolták ugyanis, hogy gránát csapott le a fődőzékükbe, és e- szeveszetteen futottak el, ne- hogy esetleg egy másik is ott érje őket.

Egy perc múlva az olaszok- nak hire hamva sem volt, kivé- ve azt a hármát-négyet, kiket a beszakadt gerendázat palacsin- tává lapított és elkábított. Én azonban ezekkel mítsém törő- ve, hamarosan munkához lát- tam, azaz, hogy minden zsebe- met szakadásig megraktam po- lentával, sőt nemcsak a zsebe- met, hanem még a bluzomat és nadrágszáramait is, úgyhogy a bőféges zsákmánnyal megra- kodva, olyan formán néztem ki, mint egy jól megtöltött "váci hurka".

Végül pedig kirántva bajonet

temet, beleszuram a hatalmas sajtókárikába, melyet vállamra fogva, indultam vissza többé ke- vesébb éhező bajtársaimhoz. Mikor vagy száz lépésnyire le- hettem a beszakadt fődőzékől, az olaszok úgy látszik észrevet- ték, hogy a vélt gránát nem volt igazi, hanem valami magyar baká pottyant le közéjük grá- nát képeben a bodogás, mire egy tucat golyót küldtek utá- nam "bucsukszára". Píts- pates, szusszant bele egy pár golyó a hátamon fityegő sajtká- rikába, tovább azonban szerencsére nem ment.

— Izzadva és kifáradva az éhségtől, kerültem vissza örhe- lyemre. Amint kevéssel többé fölvaltottak a szakaszvezető csodálkozva kérdezte tőlem, ho- gyan jutottam a nagy karika sajtához. Mire én azt feleltem, hogy az olaszok aknavetővel ha- jtották fel hozzám nyílván a- zért, mert municiójuk fogytán van. Mivel pedig a sajtó a le- gényesség menásztjának följavítá sára ajándékozottam, a szakasz- vezető meg volt elégedve felele- ttemmel. Én pedig két hétig lak mároztam a zsebeimbe és kato- na mündérom bélesibe elraktá- rozott olasz polentából.

Igy beszélté el a dolgot Dóri Jóska, amiben ha talán nem is klappol minden az utolsó haj- zsalig úgy, — ahogy ő elmon- dotta, nem lehet neki rossz né- ven venni, hisz nem azért járt a harcra. Tallánországnban, hogy egy kisé lódtán meg ne tanult volna.

